

Jaarverslag 2020

Wandelen populair tijdens coronacrisis

Wandelen populair tijdens coronacrisis

Ook voor Wandelnet stond het jaar 2020 grotendeels in het teken van COVID-19. Met onverwachte effecten: Nederland ging massaal aan de wandel! Door lockdowns en thuiswerken in plaats van op kantoor, werd wandelen een uitje of een welkome break. Maar corona had ook veel invloed op onze manier van werken bij Wandelnet. We ontmoetten elkaar via Teams en Zoom. Fysieke (groeps)bijeenkomsten werden vervangen door digitale momenten. Dat gold ook voor de viering van ons 40-jarig jubileum in oktober.

Ook de *Wandel naar je Werk*-dag kon niet fysiek doorgaan. Op het laatste moment moesten we dat afblazen vanwege de lockdown in het voorjaar. De editie van 2021 op 8 april gaat wel door en hebben

we omgedoopt in de *Wandel tijdens je Werk*-dag.

Er was landelijk veel aandacht voor de toegenomen populariteit van wandelen. Zo was onze directeur Ankie van Dijk eind juli te zien in

een wandelitem van het NOS-Journaal. We deden onderzoek naar wandelen tijdens de coronatijd en de uitkomsten onderschreven de toegenomen belangstelling. Wat bleek: 66% van de respondenten wandelde door de coronamaatregelen meer dan in een normaal jaar. 43% begon in deze tijd met wandelen terwijl ze voorheen zelden of nooit wandelde. Men liep vooral dichtbij huis. We lanceerden met succes #rondjelopen omdat reizen werd afgeraden. Velen gingen deze zomer in Nederland op vakantie: de website werd meer dan ooit bezocht en de wandelgidsen bleken gewild. We gebruikten de tijd goed met de opzet van een nieuw strategisch plan voor de komende vijf jaren.

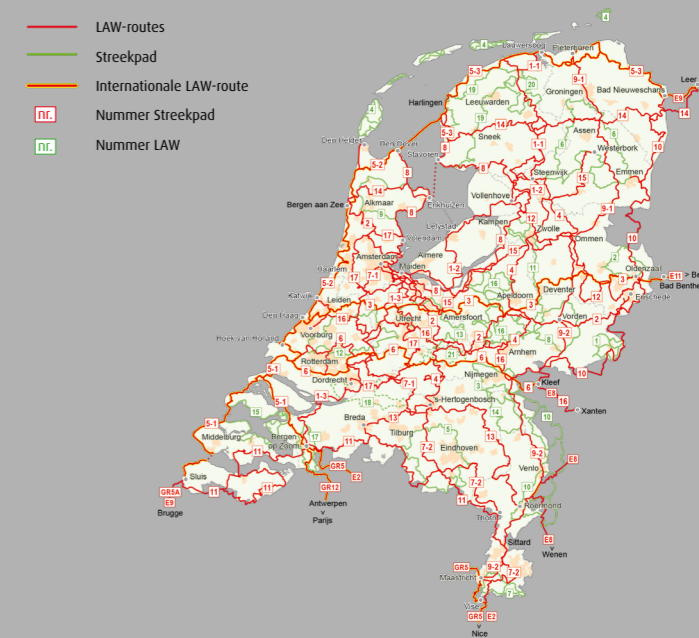
Met financiële bijdrage van twaalf provincies en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat geven we uitvoering aan een meerjarenprogramma voor wandelen. We zijn dankbaar voor die steun en hun vertrouwen in ons werk voor de komende jaren.

Al deze onverwachte successen moeten ons niet doen vergeten dat de coronabeperkingen een grote impact hadden op onze medewerkers en vrijwilligers. We zijn hen veel dank verschuldigd voor hun flexibiliteit en optimisme.

We zien uit naar 2021. Om de populariteit van wandelen te behouden, om onze strategische plannen om te zetten in concrete acties, maar vooral om elkaar weer meer in levenden lijve te kunnen treffen.

Toon Naber

Namens bestuur van Stichting Wandelnet

Landelijk routenetwerk

Wandelnet beheert en ontwikkelt samen met collega-organisatie Nivon Natuurvrienden ruim 11.000 km Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW) en Streekpaden (SP). Dit landelijke netwerk is te herkennen aan de wit-rode en geel-rode markeringen die internationaal herkenbaar zijn en merkrechtelijk zijn gedeponeerd.

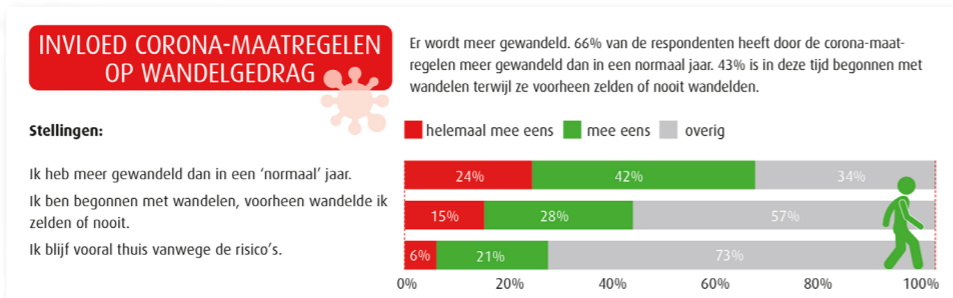
Het beheer en onderhoud van het landelijk routenetwerk vraagt de dagelijkse aandacht van vrijwillige padcoördinatoren en markeerders. Ondanks de corona hebben zij ervoor gezorgd dat markeringen, beschrijvingen en kaarten op de website actueel zijn en dat knelpunten snel zijn opgelost.

De merken Lange-Afstand-Wandelpaden en Streekpaden zijn van grote waarde voor een (inter)nationaal herkenbare wandelinfrastructuur voor langeafstandswandelaars en geven meerwaarde aan de aangesloten fijnmaziger regionale wandelnetwerken. Het nationale netwerk sluit aan bij de internationale routes van E-wegen.

Peilingen en onderzoek

Wandelnet deed in het voorjaar en de zomer onderzoek naar wandelgedrag in coronatijd en deelde deze uitkomsten via de website en met de media. Wandelen was hot! Meer feiten en cijfers zijn [hier](#) te vinden.

Los van de invloed van corona op het wandelgedrag is wandelen mateloos populair, zo blijkt uit de [update](#) van de Nationale Wandelmonitor voor 2020 die deze zomer verscheen. De landelijke onderzoeken van CVO (continue vakantie onderzoek) en CVTO (continue vrijetijdsonderzoek) zijn voor Wandelnet een belangrijke basis voor de Nationale Wandelmonitor, maar dreigen stopgezet te worden. We zetten ons ervoor in dat er landelijke cijfers over wandelen verzameld blijven worden en voor 2021 staat een nieuwe Wandelmonitor gepland. Deze monitor is een belangrijk middel voor onze partners, waaronder de beheerders van de wandelknooppuntennetwerken om hun beleidsmakers te informeren en zelf in te spelen op ontwikkelingen.

Publicaties

Het was het jaar van de Streekpaden: een nieuwe gids Streekpad Westfriesse Omringdijk, en twee gewijzigde herdrukken van de populaire Streekpaden, het Hanzestedenpad en Krijtlandpad.

Westfriesse Omringdijk

Ankie van Dijk, directeur van Wandelnet, overhandigde de nieuwe wandelgids Streekpad Westfriesse Omringdijk tijdens de Fiets- en Wandelbeurs aan Nico Slagter, voorzitter van Recreatieschap Westfriesland. Het Streekpad is een initiatief van Recreatieschap Westfriesland en mede mogelijk gemaakt door subsidie van de provincie Noord-Holland. De nieuwe wandelroute van 150 km volgt de iconische, eeuwenoude Westfriesse Omringdijk in Noord-Holland. De padwerkgroep bracht ongeveer 1200 markeringen aan om wandelaars de goede richting te wijzen.

“Het is een super wandelervaring”, stelt Pim Kuipers, padcoördinator van de Westfriesse Omringdijk, “Je wandelt over de langgerekte dijk, met de wind in je gezicht, je hoort het geluid van de vele vogels en de golven van het IJsselmeer en hebt ondertussen een prachtig uitzicht over het water en land”.

Krijtlandpad

De nieuwe gids van het Krijtlandpad werd net voor de zomer gelanceerd en was direct een dikke hit. Het pad is een unieke kennismaking met het bijzondere, Limburgse krijtlandschap. De rondwandeling (zes etappes vanuit Maastricht en een dwarsverbinding tussen Gulpen en Slenaken) werd ingrijpend vernieuwd, telt meer onverharde paden en is nu 100 km lang.

De Limburgse gedeputeerde Joost van den Akker ontvangt de nieuwe wandelgids van het Krijtlandpad van Wandelnet-directeur Ankie van Dijk.

Hanzestedenpad

De vierde, gewijzigde editie van het Hanzestedenpad (124 km) verscheen in oktober, mede dankzij Hanzesteden Marketing. Ook Marketing Oost was nauw betrokken. Dit Streekpad van Doesburg naar Kampen volgt de IJssel, de levensader voor de historische Hanzesteden. Het Hanzestedenpad rijgt zeven van deze ooit welvarende steden aaneen.

Alle drie de uitgaven zijn mede tot stand gekomen dankzij de buitengewone inzet van de padwerkgroepen en tientallen betrokken enthousiaste vrijwilligers van Wandelnet. Ook bij deze edities waren zij de onmisbare schakel. Door de coronapandemie kon directeur Ankie van Dijk de vrijwilligers niet persoonlijk bedanken in een fysiek treffen. Digitaal gelukkig wel.

Vrijwilligers

Meer dan 900 vrijwilligers zetten zich voor Wandelnet in. Ze zijn actief op alle terreinen van Wandelnet: routes, belangenbehartiging, communicatie en bureauondersteuning. Vrijwilligerswerk beperkt door corona? Niets is minder waar. Het was weliswaar even zoeken hoe we met elkaar in contact konden blijven. Maar net als de collega's op kantoor vonden in de loop van het jaar de meesten hun draai en was er volop overleg via Teams en Zoom. Ook telefonisch en door middel van wandeloverleggen wisten we elkaar te vinden.

Een nieuwe werkgroep denkt ook buiten de kaders en adviseert op het gebied van innovatie en strategie voor routes. Vanwege corona gingen de jaarlijkse inspiratiedag en vrijwilligersdag niet door. Wel vierden we het 40-jarig bestaan van Wandelnet tijdens een digitale bijeenkomst. Ook verscheen er, ter ere van dit jubileum een [magazine](#), waarin de rol van vrijwilligers bij Wandelnet in de afgelopen veertig jaar werd beschreven. Wat wel fysiek plaats kon vinden, waren twee markeercursussen voor nieuwe veldmedewerkers. Daarnaast verschenen er voor en door vrijwilligers vier vrijwilligersnieuwsbrieven en talloze blogs op [wandelnet.nl](#)

#rondgelopen

Wandelnet speelde in op kansen tijdens de coronacrisis: het #rondgelopen werd gestimuleerd tijdens de lockdown en het thuiswerken. Veel (thuis)werkers onderbraken hun werkdag voor een #rondgelopen. En omdat wandelen van A naar B lastig werd omdat reizen met het openbaar vervoer werd ontraden, werd de rondwandeling razend populair.

Wandelnet zichtbaar

We hebben de social media-kanalen Facebook, LinkedIn, Twitter en het relatief voor ons nieuwe Instagram gebruikt om ons te profileren en kregen er veel volgers bij. Met de nieuwsbrieven Lopende Zaken, de Handwijzer en de gezamenlijke netwerk-nieuwsbrief met Fietsplatform brachten we de lezers van onze nieuwtjes op de hoogte. Ook gingen er extra mailings de deur uit om de (ver)nieuw(d)e wandelgidsen onder de aandacht te brengen.

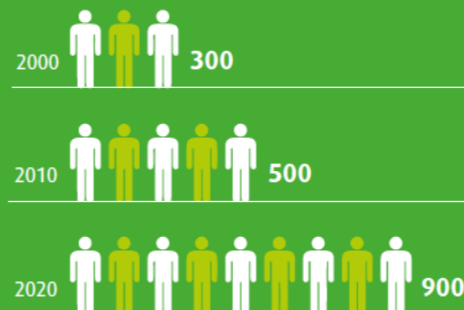
Item start op 11.55

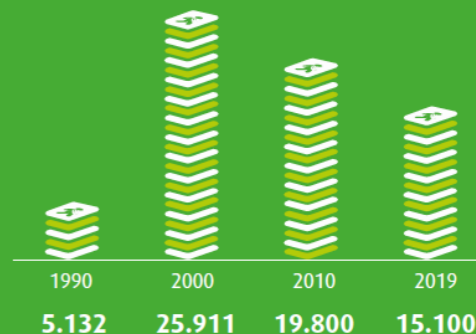
Uit ons jubileummagazine 40 jaar Wandelnet

Feiten en cijfers

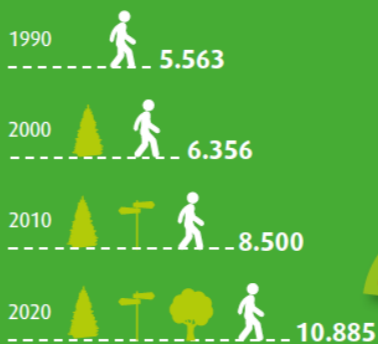
AANTAL VRIJWILLIGERS

VERKOOP GIDSEN WANDELNET

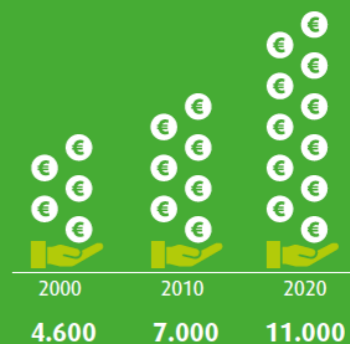

TOTAAL KM'S LAW/STREEKPAD

DONATEURS

(IN 1996 GESTART)

Klik [hier](#) voor meer informatie

In het belang van de wandelaar

Wandelnet behartigt landelijk, regionaal en lokaal de belangen van de mens te voet. Belangenbehartiging in 2020 kende speerpunten, successen en lopende zaken.

Nationaal belang wandelnetwerken

Als resultaat van een gezamenlijke landelijke lobby door Wandelnet heeft de Tweede Kamer half november met grote meerderheid een motie aangenomen voor een betere borging van de fiets- en wandelnetwerken in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De Kamer onderschrijft hiermee het belang van de recreatieve wandel- en fietsnetwerken als essentiële kwaliteitsdragers voor de wandelaar en fietser.

Brug terug in Groningen en Afsluitdijk open

De Afsluitdijk en de brug over het Van Starckenborghkanaal in Groningen zijn belangrijke verbindingen voor lange afstandswandelaars. Daarom hebben we ons sterk ingespannen om ervoor te zorgen dat deze verbindingen open blijven of hersteld worden. We vonden steun in de Tweede Kamer en in Groningen bij provincie en gemeente. Rijkswaterstaat herplaatst de brug over het Van Starckenborghkanaal, waardoor wandelaars straks niet meer om hoeven te lopen. Aan het

pleidooi om de geplande jarenlange afsluiting van de Afsluitdijk voor wandelaars en fietsers teniet te doen, is (nog) geen gehoor gegeven.

Winterswijk vervangt onbewaakte overweg door tunneltje

Goed nieuws eind 2020: na een gezamenlijke actie van Wandelnet, de Fietzersbond, lokale ondernemers en bewoners besloot de gemeenteraad toch tot de aanleg van een tunneltje voor wandelaars en fietsers aan de Greversweg in Winterswijk. Deze Niet Actief Beveiligde Overweg (NABO), een belangrijke schakel in het Wandelnetwerk Achterhoek, stond op de nominatie om opgeheven te worden. Wandelnet pleit samen met Fietsplatform, ANWB, NOC*NSF en Fietzersbond voor goede oplossingen voor NABO's die moeten verdwijnen (het Rijk: in 2024 moeten de 180 onbewaakte overwegen weg zijn). Met succes dus in Winterswijk en eerder in het jaar ook al bij verschillende overwegen in Friesland.

Het platform Ruimte voor Lopen reikte tijdens het Nationale Voetgangerscongres de eerste LoopAward uit aan de gemeente Leiden voor haar project 'Singelpark'. Inmiddels zijn meer dan 50 partners (overheden, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen) verbonden aan het platform Ruimte voor Lopen.

Agenda Ruimte voor Lopen gelanceerd

In 2020 is de Agenda Ruimte voor Lopen opgesteld en gepresenteerd bij het Nationaal Voetgangerscongres. De agenda is de leidraad voor de komende jaren om meer ruimte voor lopen in Nederland te bewerkstelligen. Wandelnet is samen met het ministerie van IenW en het CROW mede-initiatiefnemer en dragende partij.

Rob van der Werff, Belangenbehartiger voor Wandelnet in de provincie Groningen, is opgelucht: "Wandelnet pleitte voor een nieuwe brug en zo lang die er niet was een tijdelijke fiets-voetbrug en zo lang die er niet was voor een pontje".

Beweging werkt!

Wandelnet en Fietzersbond lanceerden samen met werkgevers [Werken in Beweging](#). In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport helpen we om medewerkers dagelijks meer te laten bewegen door vaker te lopen en fietsen naar, tijdens en vanuit het werk. In 2020 hebben we hiervoor een online platform opgericht waarop werkgevers alles kunnen vinden wat ze nodig hebben om meteen in beweging te komen. Samen met een brede alliantie van partners bouwen we het platform Werken in Beweging steeds verder uit. Ook onze campagne 'Wandel naar je Werk-dag', die vanwege de corona-crisis in 2020 helaas moest worden afgeblazen, brengt werkende mensen in beweging. Voor 2021 staat er een 'Wandel tijdens je Werkdag' op stapel.

Samenwerking

Veel van ons werk wordt mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van het ministerie van IenW en 12 provincies. De overheden zijn belangrijke partners voor ons werk en de kwaliteit van de infrastructuur. Met onze routepartners werken we op landelijk niveau samen met het Fietsplatform en in de regio met de verschillende routebureaus. Binnen de wandelwereld zoeken we de samenwerking, waaronder met KWBN, Nivon Natuurvrienden, TeVoet, MensenStraat en andere voetgangersorganisaties. Voor de lobby sluiten we afhankelijk van de thema's coalities, zoals bijvoorbeeld met de Fietzersbond, ANWB en NOC*NSF. Niet in de laatste plaats zijn terreinbeheerders belangrijke partners. Wandelnet is lid van de Europese koepel van wandelorganisaties ERA (European Ramblers Association).

NS-wandelingen

2020 was geen makkelijk jaar voor de NS. Vanwege de coronapandemie waren de treinen vrijwel leeg; reizen werd niet aangemoedigd.

Omdat wandelen het afgelopen jaar een populaire bezigheid was, werden de NS-wandelingen toch nog volop gedownload. In 2019 telden we 855.000 downloads, in 2020 was dat de helft minder; toch beter dan we verwacht hadden. Het geeft aan dat de NS-wandelingen nog altijd onverminderd populair zijn.

Achter de schermen werken we gewoon door aan het onderhoud, zodat de NS-routes er piekfijn bij liggen. En, zodra er weer 'recreatief' gereisd mag worden met de trein hopen we vier mooie, nieuwe routes te lanceren.

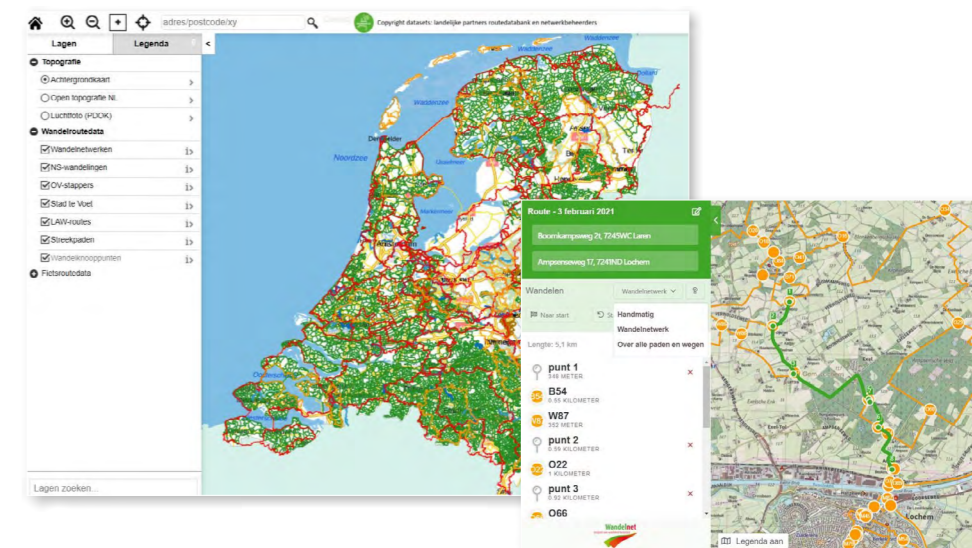
Routedatabank

In 2020 zijn vrijwel alle regionale wandelnetwerken aangesloten bij de routedatabank. Met bijna 40.000 kilometer knooppuntnetwerken, is de routedatabank een nog sterker instrument geworden.

De routedatabank is een digitale tool waarin landelijk gemarkeerde routes bijeengebracht en voor derden ontsloten worden. Fietsplatform en Wandelnet zijn gezamenlijk eigenaar en beheren de data. Naast het landelijk routenetwerk, brengt Wandelnet ook de wandelknooppuntnetwerken van regio's (beheerders en routebureaus) onder in deze routedatabank. Deze online databank ontsluit gegevens over fiets- en wandelroutes aan overheden, route-bureaus, productontwikkelaars en voor onderzoeksdoeleinden. Belangrijke 'afnemers' zijn gemeenten en onderzoeksbureaus.

Zo helpt het overheden om inzicht te krijgen in recreatieve routes bij ingrijpende wijzigingen zoals bijvoorbeeld een wegomlegging. Naar verwachting sluiten in februari 2021 ook de Wielersportbond NTFU en de paardensportbond KNHS met hun routenetwerken aan bij de routedatabank.

De routedatabank is geen consumententool maar een business-to-business instrument waarbij de data wel kan dienen voor het ont-

wikkelen van consumentenproducten zoals kaarten en apps. Dat gebeurt bijvoorbeeld door partijen als ANWB cartografie, Here, Fietsknoop (voor de app Wandelknoop), Open Street Map, Apple Maps en Topo GPS.

Omgevingswet

Wandelnet heeft geïnvesteerd in de koppeling van routedatabank en PDOK (Publieke Dienstverlening Op de Kaart). Alle actuele data worden sinds januari 2020 op één plek bijgehouden en van daaruit gepubliceerd

op de routeplanner, meldpunt, PDOK, Atlas Leefomgeving en op de routedatabank.

Niet in de laatste plaats is de routedatabank een belangrijk instrument binnen de omgevingswet. Zowel landelijke, provinciale en regionale overheden moeten op basis van die wet rekening houden met de kwaliteit van het routenetwerk. Omdat online alle routedata voor hen beschikbaar is, kan daar in de planvorming rekening mee worden gehouden.

Wandelnetwerken

Partners

De directe partners van Wandelnet op het gebied van routes zijn de beheerders van de wandelknooppuntnetwerken; meestal regionaal georganiseerde routebureaus (zoals in de regio's in Overijssel, Gelderland, Limburg) of provinciaal georganiseerd (zoals in Utrecht, Brabant en Groningen). Op andere plekken wordt het beheer ook wel uitbesteed aan gemeenten (Zuid-Holland) of recreatieschappen (Noord-Holland, Friesland en Drenthe). In Flevoland is geen wandelknooppunten systeem en in Zeeland zijn meerdere partijen betrokken bij het routebeheer.

Landelijk dekkend

Zuid-Limburg rolt in 2021 een knooppuntennetwerk uit, evenals Utrecht-Oost en dan zijn alle wandelknooppuntnetwerken ondergebracht bij Wandelnet en is een landelijk dekkend wandelnetwerk een feit!

De beheerders weten Wandelnet ook te vinden als het gaat om belangenbehartiging in hun gebied. Op die manier trekken de beheerders en Wandelnet samen op om gebieden voor wandelaars zo aantrekkelijk mogelijk te houden en de kwaliteit van routes te verbeteren.

Routedatabank

Wandelnet is de routebureaus van dienst met verschillende landelijke instrumenten, zoals de routedatabank, een landelijk meldpuntroutes.nl, de website wandelnet.nl (bereik > 1 miljoen bezoekers per jaar) en een online routeplanner voor heel Nederland.

Foto: Syren van der Vliet

Inspiratie

Wandelnet organiseerde in 2020 inspiratie-bijeenkomsten waarin wandelontwikkelingen gesignaleerd en uitgewisseld werden. Tijdens de Fiets- en Wandelbeurs was het thema van de netwerkbijeenkomst 'meten is weten'. In november was er één voor beheerders van wandelknooppuntennetwerken met het thema 'wandelen is gezond en leuk'. Inspirerende sprekers zoals internist Sabine Pinedo en anderen vanuit de medische, gemeentelijke en gezondheidshoek gingen in gesprek met de wandelnetwerken om deze ook te positioneren als manier om gezond te blijven, daar waar deze netwerken meestal recreatief worden ingezet.

Foto: Ad Snelderswaard

Donateurs

Wandelnet streeft naar een sterke en duurzame band met wandelaars en donateurs. Een donateursactie begin 2020 vonden we vanwege de lockdown en onzekerheden in die tijd ongepast. De eindejaarsactie was een groot succes. Per december 2020 mag Wandelnet rekenen op de steun van 9.694 donateurs.

Vrijwilligers helpen bij het verwerken van de stroom inzendingen.

Financiën

Activa	Balans per 31 december 2020		Passiva		
	31-12-2020	31-12-2019		31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa			Vrij besteedbaar eigen vermogen		
Materiële vaste activa	139.901	148.704	Stichtingskapitaal	5.580	5.580
Vlottende activa			Bestemmingsreserves	370.970	370.970
Voorraden	13.167	7.326	Algemene reserve	516.131	463.391
Vorderingen	230.504	260.177	Subtotaal	892.681	839.941
Effecten	196.938	1.108.598	Voorzieningen	113.563	112.438
Liquide middelen	887.518	653.381	Langlopende schulden	63.422	86.302
			Kortlopende schulden	398.362	229.049
Totaal	1.468.028	1.267.730	Totaal	1.468.028	1.267.730

Staat van baten en lasten over 2020

Baten	2020	2019	Lasten	2020	2019
Rijksbijdragen	182.513	354.176	Kosten routes	544.933	570.500
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	506.348	429.161	Kosten wandelcommunity	373.315	511.649
Giften en baten uit fondswerving/legaten	192.815	221.162	Kosten belangenbehartiging	202.405	209.314
Verkoopopbrengsten	221.450	178.472	Vrijwilligerskosten	1.857	7.054
Baten werk in opdracht van derden	24.570	22.501	Donateurskosten		3.066
Overige baten	48.294	80.396	Overige lasten	-999	-998
Totaal	1.175.990	1.285.868	Totaal	1.121.511	1.300.585

Totaal van bedrijfsresultaat	54.479	14.717
Financiële baten en lasten	1.739	1.009
Totaal van netto resultaat	52.740	15.726

Over Wandelnet

Wandelnet werkt vanuit de domeinen routes, belangenbehartiging, vrijwilligers, strategie en community.

Bestuur

Het bestuur van Wandelnet bestaat uit vijf personen en is verantwoordelijk voor de stichting en het gevoerde beleid. In 2020 werd er zes keer vergaderd. Stichting Wandelnet is opgericht in 1980 en bestond in 2020 precies 40 jaar.

Samenstelling bestuur

Toon Naber	Voorzitter
Sonja Pol	Vicevoorzitter
Henk Hoen	Penningmeester
Simon Middelkamp	Secretaris
René Vrugt	Bestuurslid

Bureau

Op het bureau was de personele bezetting in 2020 7 fte. De medewerkers van Stichting Wandelnet werkten aan het landelijk wandelnetwerk en belangenbehartiging voor alle wandelaars.

